

เทศน์เช้า วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนสฺสฺสโนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตอนนีัธรรมะเป็นที่ฟังจริงๆ ธรรมะทำให้เราปล่อยวางสิ่งที่แบกหามไว้ ที่มันหนัก ที่มันทุกข์มันยาก มันวางไว้ แล้ววางไว้มันไปไหนล่ะ มันไม่มีอะไรบอบช้ำอะไรเลย แต่ถ้าแบกหามไว้ หัวใจมันหนัก หัวใจมันทุกข์มันยากใจ

มงคลชีวิตนะ ๓๘ ประการ เราคบบัณฑิต เราไม่คบคนพาล เกิดในประเทศที่สมควร ดูแลพ่อแม่ของเรา พ่อแม่ของเราให้ชีวิตนี้มานะ สิ่งที่เราไปทุกข์ไปยากที่ไหน ไม่มีที่พึ่งที่อาศัย ก็คิดถึงพ่อแม่ ไปโดนเขาหลอกเขาลวงมาจากไหน ก็กลับมาให้พ่อแม่ลูบหลังปลอบใจ พ่อแม่เป็นผู้ให้ชีวิตนี้มา ความรักของพ่อแม่สะอาดบริสุทธิ์นะ เขาห่วง เขากังวล เขาไม่ต้องการอะไรหรอก เขาต้องการให้เห็นหน้าแล้วมีความปกติสุขพอ

ฟังธรรมๆ เพื่อหัวใจดวงนี้ ถ้าหัวใจดวงนี้มันทุกข์มันยากขึ้นมาใจ มันทุกข์มันยากเพราะอะไร มันทุกข์มันยากเพราะกิเลสต้นหาความทะยานอยาก กิเลสมันล้นเฟื่อง มันไม่มีเหตุไม่มีผล ถ้าไม่มีสิ่งใดนะ มันก็ซึม มันก็คอยซึม คอยตอกลิ้ม ทำให้แตกแยกในหัวใจของตน

ถ้ามันมีเหตุที่มันจะอ้าแงะ มันมาอ้าแงะทั้งนั้นนะ ใ้ญ่ก็ทุกข์ ใ้ญ่ก็ทุกข์

มึงนะหลอกกูให้กูทุกข์ ใ้ของข้างนอกมันอยู่อย่างนั้นนะ มึงนะหลอกกู แล้วมึงอยู่ไหนล่ะ

เกิดในประเทศอันสมควรใจ เกิดในประเทศอันสมควรนะ ประเทศที่เขาไม่เจอภัยพิบัติ เขามีความสุขความเจริญของเขา เกิดในประเทศที่มันทุกข์มันยากขึ้นมา เราก็ต้องมีสติมีปัญญาแก้ไขความทุกข์ยากในหัวใจของตน

สิ่งที่มันมีสติมีปัญญามันขึ้นมาในหัวใจของตน มงคลชีวิตใจ เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในที่ปลอดภัย ภัยธรรมชาติใจ แต่เวลาเราเป็นชาวพุทธ ศึกษาพระพุทธศาสนาแล้วใจ เราหาที่อยู่เราไม่เจอ เราหาประเทศเราไม่ได้

เกิดในหัวใจไ้ คนเรามีกายกับใจๆ ทุกคนต้องบ่นทั้งนั้นนะ แต่เวลามันทุกข์มันยาก มันทุกข์ยากที่หัวใจของตนไ้ ถ้ามันทุกข์มันยากที่ร่างกายนะ เขาแจกถุงยังชีพ มันกินก็กิน กินแล้วมันก็หายหิว แต่หัวใจมันยังทุกข์มันยังร้อนอยู่ขนาดนั้นนะ มันวิตกกังวลขนาดนั้นนะ

ความวิตกกังวลอันนี้ เห็นไหม ความวิตกกังวล มันวิตกกังวลเกินกว่าเหตุ แต่โดยธรรมชาติของมัน สิ่งที่เขาขาดแคลนมันเป็นเรื่องธรรมดา ตัณhamันล้นฝั้ มันไม่เคยพอดีของมันหรอก มันจะไปกว้านเอาสมบัติของทั้งโลกมาเป็นของมันคนเดียว มันก็ไม่พอ มันไม่พอ มันจะเอาอีกสามโลกธาตุมันก็ไม่พอ แล้วมันก็เอาไม่ได้ด้วย แล้วมันก็ขั้บตันให้เราทุกข์เรายากของเราไปตลอดเวลาไ้

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาเนะ มีขอบเขต เราก็ทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีทั้งแหว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์พระองค์เดียว หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านก็ทำเพื่อหัวใจของท่าน

ครูบาอาจารย์ของเราเวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมานะ ไม่ให้ใครเห็น ทำเพื่อตัวเองไ้ นั่งโคนไม้ก็ทุกข์ เดินจงกรมก็ทุกข์ มันทุกข์มันยากทั้งนั้นนะ หัวใจอันเดียวกัน ความรู้สึกนึกคิดอันเดียวกัน แต่ทำไมท่านหักห้ามได้ เราหักห้ามไม่ได้ละ เวลามันขี้เกียจขี้คร้านไ้ อยากจะดีอยากจะเด่นไปกับเขา แต่ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน อยากจะดีอยากจะเด่น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ บุญเพนิวาสานุสติญาณ จตุปปาตญาณ อาสวกัษยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน ท่านก็เพียรพยายามของท่านไ้

ความเพียรของท่านหลายปีเนะ หลวงตาพระมหาบัวท่านบอก ๙ ปี ท่านฝึกหัดอยู่ ๙ ปี ถึงที่สุดแห่งทุกข์ บอก ๙ ปีนั้นไม่มีใครเคยรู้เคยเห็นความเพียรของเรามากน้อยขนาดไหน

ไ้ของเราภาวนาไม่มีไ้รู้ ภาวนาไม่ได้ โยมยังไม่ทันมานี้ยังภาวนาไม่ได้ พอโยมมาแล้ว “โยมอย่ามากวนสิ อาตมาจะเร่งความเพียรเนะ โยมอย่ามาสิ” แต่เวลาอยู่ ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน

สิ่งที่จะเป็นขึ้นเป็นอันมันอยู่ที่ความวิริยะ ความอดุสาหะในหัวใจของตน แล้วถ้าความวิริยะ ความอดุสาหะในหัวใจของตนมันเป็นขึ้นมา เห็นไหม เกิดในประเทศอันสมควร หาหัวใจของตนเจอ

นี่ไ้ เราไปเกิดในประเทศอันสมควร ประเทศที่ไม่มีภัยพิบัติในธรรมชาติ ที่มันทุกข์มันยากขึ้นมานี้ภัยพิบัติธรรมชาติ ประเทศอันสมควรมันก็ไม่กระหน่ำขึ้นมา

เดี๋ยวนี้มันรอบโลก มันวิบัติหมดนะ แล้วหัวใจของตนละ หัวใจของตนหามั่นใจไหม หาไม่เจอ ก็นี่ไง ก็เร่ร่อนอยู่นี่ไง ก็ไปตามกระแสสังคมนี่ไง แล้วก็สร้างคุณงามความดีนี่ไง นี่บุญและบาป

แต่ถ้าเราหักห้ามในหัวใจของตนนะ เห็นแล้วมันปลงธรรมสังเวช เราไม่เป็นอย่างนั้นก็บุญของเราแล้วแหละ เขาเป็นอย่างนั้น เรามีกำลัง เราก็ช่วยเหลือเจือจานเขา นี่มันเป็นโอกาสที่เราจะได้สร้างน้ำใจต่อกันไง คนทุกข์คนยากนะ ใครมาช่วยเหลือเจือจานนะ มันจะฝังใจว่าคนคนนั้นเคยมีคุณกับเรา แล้วเขาไม่มาขออะไรกับเราหรอก เขาทำเพื่อคุณงามความดีในหัวใจของเขา ถ้าทำเพื่อคุณงามความดีในหัวใจของเขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ ไม่มีใครรู้ใครเห็นนะ ไม่มีใครเห็นนะ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ นันนะผลของการที่ว่าบรรลुธรรม ผลของการที่สิ้นกิเลส เทวดายิ่งได้ยินได้ฟังไป สง่าวเป็นชั้นๆ นะ สิ่งที่ไม่เคยมีไม่เคยเป็นในโลกนี้ โลกนี้ไม่มี โลกนี้เห็นแก่ตัวทั้งนั้น โลกนี้จะก้าวมาเป็นสมบัติของตนทั้งนั้น

เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ

ที่มันสุข ที่มันก้าวหน้าแล้วเป็นความสุขของตนๆ นันนะความสุขที่ไร้สาระ ใ้ที่จะทำตนให้ลำบากเปล่าก็ไร้สาระ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในประเทศหัวใจ หัวใจที่สุขสงบอันนั้นมันจะมีโอกาส นันนะสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการทำงานมันจะเกิดบนหัวใจของบุคคลคนนั้น

แล้วมันเคยเห็นใจไหม เคยเห็นหัวใจของตนหรือเปล่า บรรลุธรรมๆ เอ็งรู้จักใจของเอ็งไหม มันนอกพระพุทธศาสนาทั้งนั้นนะ ถ้าในพระพุทธศาสนา เราไม่ต้องฟังใคร

เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เวลาใครพูดจาอย่างไรเราก็ฟัง แต่ฟังด้วยมีสติมีปัญญาของเราะ ฟังด้วยความว่าเหยียด ไร้สาระ กา ลามสูตร ไม่เชื่อมันหรอก ภูทำเกือบตายก็ยังไม่ได้เลย มึงมาเพื่อเจอกันอย่างนั้นแล้วว่าบรรลุ ธรรม ธรรมของใคร

ธรรมของกิเลสไป กิเลสมันหลอกเอ็งให้หนทางกุดตันอยู่แค่นี้ไป หนทางนะ กิเลสมัน หลอกเอ็งให้จบแค่นี้แหละ แต่ในพระพุทธศาสนาไม่ใช่ เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในพุทธะ ในหัวใจของตน ถ้าเกิดในพุทธะในหัวใจของตนนะ หัวใจที่เวียนว้ายตายเกิดในวัฏฏะมันรู้มัน เห็น มันช็อกนะ ใครเกิดวะ

นี่ไง เวลาเกิด เกิดจากพ่อจากแม่ไง ถ้าพระพุทธรูปเกิดจากกรรมเอ็งนั่นแหละ กรรมการกระทำในหัวใจมันขับเคลื่อน มันมีของมัน มันถึงต้องเกิดไง เวลาเกิด เกิดจากเวรจากกรรมไง

เราคบบัณฑิต คบธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่คบพาล พาลไม่มีเหตุไม่มีผลนะ เวลาคุยกับเราวันนี้ ไปพຸ່ງนี้พูดอีกอย่างหนึ่งแล้วนะ ไปคนละเรื่องแล้วนะ อย่างนั้นหรือเป็นธรรม ธรรมวันนี้กับธรรมพຸ່ງนี้ไม่เหมือนกันหรือ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อกาลโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา ผู้ใดปฏิบัติ ธรรมสมควรแก่ธรรม

สมควรอย่างไร

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธดับ ดับอย่างไร

“อ้อ! มันหายไป มันหลุดไปแล้ว”

ไปแจ้งของหายที่โรงพักไป ไปแจ้งเลยว่ากิเลสสูญหายไปแล้ว ดูตำรวจรับแจ้งไหม

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เป็นอย่างนั้น ความดีความชั่วมันเกิดจากสติปัญญาที่เราดูเราเห็นในใจของตนนั่นแหละ เวลามันชั่วร้าย มันลากเราไปกระเจิดกระเจิง ไปสร้างเวรสร้างกรรมมาทั้งนั้น แล้วระลึกได้ที่ไรเสียใจทุกที

เวลาเกิดบุญเกิดกุศล เกิดบุญเกิดกุศลเพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์มีสติมีปัญญา สติปัญญาถ้ามันเท่าทันนะ มันเกิดสติปัญญา โอโฮ! ถ้าเราตามอย่างนั้นไป เราก็ผิดเราก็พลาด เราก็เสียเราก็หาย ถ้าเราไม่ตามของเราไป คิดแต่เรื่องความดีของเราไป

ความดีทำไมทำไมไม่ได้ เวลาเสียสละของคนอื่นทำไมไม่ได้

ทำได้นะ แต่ต้องทำให้ฉลาดด้วย อย่าทำแบบโง่ๆ โฆษณาชวนเชื่อว่าจะให้เขา เขามากันห้าล้านคน แจกได้คนเดียว

เราจะแจก เราไปแจกอย่างไรก็ได้ ปิดทองหลังพระนะ ความดีไม่ต้องอวดใครหรอก อวดกิเลสในใจตัวนี่ อวดกิเลสที่มันทฎฐิमानะนี่ มันอหังการอยู่นี่ อวดมัน กูจะทำบุญ กูไม่ได้ทำเพื่อกิเลสมี กูไม่ได้ทำเพื่อหน้าใหญ่ใจโต กูไม่ได้ทำเพื่อความยิ่งใหญ่ กูเห็นแล้วกูสังเวช เขาทุกข์ เขาทุกข์เขายาก เราให้สิ่งใดเพื่อประโยชน์กับเขา อันนั้นเป็นน้ำใจที่ตาต่อตาประสบกันแล้ว เข้าใจ ไม่ต้องพูด ให้แล้วจบ แล้วเราอยู่ในหัวใจของตน

มันสังเวช เราไม่เป็นอย่างนั้น เราไม่ทุกข์ยากอย่างนั้น ถ้าเราทุกข์ยากขนาดนั้น เราต้องไปเจียถึงพระหาเศษอาหารกินนะ ถ้าเราทุกข์เรายากอย่างนั้นนะ นี่เราไม่ทุกข์ไม่ยากขนาดนั้น เราคบบัณฑิต เราไม่คบพาล พาลพาให้ไปทุกข์ไปยากอย่างนั้น เราไม่ทำ ยับยั้งของเราไว้ สร้างคุณงามความดีของเราไว้

สร้างคุณงามความดีเพราะหัวใจมันจะมีเหตุมีผล มันไม่เคยประสบ ไม่เคยได้กระทำ มันไม่มีสติปัญญาขึ้นมาหรอก ถ้ามันได้กระทำขึ้นมาะ เป็นสักครั้งสองครั้งแล้วมันสะท้อนใจ เราไม่เป็นอย่างนั้น เราไม่เป็นอย่างนั้นนะ แต่เวรกรรมของสัตว์ ใครจะดูถูกใครได้

คนไร้บ้านๆ ไปสัมภาษณ์ พวกนักวิชาการไปเยอะเยอะไป เคยเล่นหุ้น เคยเป็นนักลงทุน เคยเป็นผู้รับเหมา เคยทั้งนั้นนะ แต่เขาผิดพลาดไป ไปเร่ร่อนอยู่กลางถนนนั้นนะ เขาไม่เคยมี หรือ เขาก็เคยมีเหมือนเราที่เราจะให้เขาอยู่นี้แหละ แล้วที่เราให้เขาๆ แล้วเวลาเราทุกข์เรายากขึ้นมาบ้างละ

เวลามันมีสติมีปัญญาเข้ามาะ มันจะเท่าทัน ใ้กฎไม่ทำเพื่อมีเงินนะ กิเลสนะ จะทำอะไรนะ แหม! ไม่ได้เสนอน้ำ ไม่ให้น้ำใหญ่ใจโตทำไม่ได้ กล้องไม่มา ทำไม่เป็น นี่ทำเพื่อกิเลสตัวเอง

เราทำเพื่อธรรม ทำเพื่อคุณงามความดีของเรา แล้วถ้ามีคุณงามความดีของเรา ทำแล้วนะ มันอยู่ในใจนะ มันสลดสังเวช สลดสังเวช ควรแก่การทำความสงบของใจ

เห็นไหม จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเกิดซ้ำเกิดซ้ำ กายพิบัติเกิดแล้วเกิดเล่า เกิดอยู่อย่างนั้นนะ ให้คนทุกข์คนยากนะ จะเกิดอย่างนี้อีกใช้ไหม ถ้าไม่เกิด ทำอย่างไร

ไม่เกิดนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิมุตติสุข สุขที่โลกนี้ไม่มี ใจโลกนี้มันมี มันจะอวดกัน อวดความสุข ธุริจบริการมากมายมหาศาล หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นอยู่ในป่ามีความสุขนะ อยู่โคนไม้ก็มีความสุข อยู่ที่ไหนก็มีความสุข ไม่มีภาระอะไรในใจทั้งนั้น

ไม่มีภาระ ไม่มีกรรมวิตก ไม่มีกรรมกังวลใดๆ ทั้งสิ้น อยู่เพื่อโลก ให้โลกได้รู้ได้เห็น ถ้าโลกได้รู้ได้เห็น มันจะเป็นบุญตาของมนุษย์ มนุษย์ที่ได้เห็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มันมหัศจรรย์นะ แล้วมหัศจรรย์โดยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่มหัศจรรย์ทางโลกที่มหัศจรรย์โดยวัตถุก่อสร้าง มียศถาบรรดาศักดิ์ ตายหมดนะ ตายทั้งนั้นเลย มีมากน้อยขนาดไหนก็ตาย

แต่เราไม่ทำเพื่อกิเลส

ทำเพื่อกิเลส ถ้าไม่มีใครรู้ ทำไม่ได้ ทำไม่ได้

มันของโลกนะ

ถ้าของธรรม ทำทั้งเหวๆ ใจ ปฏิบัติของศีลสมาสัมพุทธเจ้า เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา หัวใจเราสงบสุข แต่เราก็อยู่กับโลกนี้แหละ หัวใจสงบสุขแล้วมีสติปัญญา ไม่ต้องทุกข์ร้อนจนเกินไปนัก มันไม่แบกรับภาระ ภาระว่าต้องสิ้นกิเลส ภาระว่าจะสิ้นทุกข์ แล้วก็ขวนขวายขึ้นไปกว่าน้ำเหลว กิเลสซ้อนกิเลสอยู่อย่างนั้นนะ

มีอำนาจวาสนา จะปฏิบัติของศีลสมาสัมพุทธเจ้า ปฏิบัติของศีลสมาสัมพุทธเจ้า จิตสงบนะ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พระพุทธเจ้าสถิตกลางหัวใจของสัตว์โลกทุกๆ คน เพราะทุกคนมีความรู้สึกนึกคิด มีจิต แต่ทุกคนไม่เคยเห็นจิตของตัวเอง เห็นแต่กิเลส เห็นแต่สัญญาอารมณ์ ว่างๆ ว่างๆ กิเลสมันหลอก แล้วก็กุดด้วนอยู่ตรงนั้นนะ แล้วไปไหนไม่รอดใจ

ถ้าทำได้ ถ้าทำได้ มีสติปัญญา มันก็เป็นสมาธิหัวตอใจ คร่อมตออยู่อย่างนั้นใจ ดูตอสิ รอดสะดุดอยู่อย่างนั้นนะ มันทำให้รตเสียหายนะ เวลาดอนะ หลุมนะ หลุมพราง หลุมพรางของกิเลส

กิเลสนี้ร้ายนัก

ครูบาอาจารย์ท่านว่าไง สิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือกิเลสในหัวใจของคน เพราะกิเลสมันหลอกใจผู้นั้นแหละ กิเลสในหัวใจของคน ในหัวใจของใคร มันก็หลอกคนนั้นแหละ หลอกที่มันอาศัยอยู่นั้นนะ มันเฝ้ามันทำลายอยู่นั้นนะ

แต่เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไป พระพุทธศาสนาประเพณีวัฒนธรรมไป แล้วก็ไปตามชาวพุทธเราแหละ เราก็ไปตามชาวพุทธเรา สร้างคุณงามความดีของเรา ถ้ามีคุณงามความดีของเรา มีความปกติสุข เราก็มีความปกติสุขด้วยสติปัญญาของเรา เราไม่ไปอวดใคร เราจะอวดกิเลสในใจเราแหละ แล้วถ้ามันทุกข์มันยากขึ้นมา เราก็มีสติปัญญาเหยียบยั้งไว้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ไฉ่

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติ ดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์นะ อริยสัจจะความจริงในพระพุทธศาสนาไฉ่

แต่เราจินตนาการอริยสัจ ๔ แล้วก็สร้างภาพขึ้นมาไฉ่ แล้วก็ไปส่งเสริมกิเลสให้แบ่งบานในหัวใจของตน บรรลุธรรมแล้วไม่ทำอะไรเลย บรรลุธรรมแล้วมีแต่จะสอนคนอื่นนะ

ตัวเองไม่รู้ เอาอะไรไปสอนใคร อ้าปากมานะกิเลสทั้งนั้น

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นของเราเป็นธรรมะ ทุกคนอยากแสวงหา เข้าใกล้ก็ร่มเย็นเป็นสุข ถ้าวรมเย็นเป็นสุข ถ้ามีความร่มเย็นเป็นสุข ไม่ต้องทำอะไร อยู่เฝ้าพระพุทธรูปก็

เราเกิดเป็นมนุษย์ อยู่เฝ้าพระพุทธรูปของพระพุทธศาสนา ยังคุ้มครองดูแลให้ชีวิตเราปลอดภัย มีความสุขมาในปัจจุบันนี้ ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาของเราแล้ว ไม่ใช่อยู่เฝ้าพระพุทธรูปในพระพุทธศาสนา หัวใจจะเป็นพุทธะ หัวใจเป็นผู้แบ่งบาน หัวใจเป็นผู้อิสระ

พระสารีบุตรบอก ไม่เชื่อพระพุทธเจ้าเลย

เขาไปฟ้องพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าว่า “สารีบุตร เธอพูดอย่างนั้นจริงๆ หรือ”

“จริง เมื่อก่อนนี้ ก่อนปฏิบัติเชื่อ แต่ปฏิบัติแล้ว ความเชื่อแก้กิเลสไม่ได้ ปฏิบัติเป็นขึ้นมาตามความเป็นจริงในหัวใจของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเพื่อสัจจะความจริงอันนี้ ข้าพเจ้าไม่เชื่อใครเลย”

“ถูกต้องของพระสารีบุตร”

ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติเป็นข้อเท็จจริงมันจะเป็นอย่างนั้น ไม่ใช่ตามกระแสสังคม ปฏิบัติบูชากิเลสในหัวใจของตัวเอง